

I. Emlékezés Madách Imrére

TISZTELETTEL HAJTJUK MEG AZ EMLÉKEZÉS ZÁSZLAJÁT IRODALMUNK HALHATATLANJA ELŐTT, AKI MŰVEIVEL FÉNYT DERÍTETT A MAGYAR IRODALOMRA, AMELYNEK HÜSÉGES SZOLGÁLATÁT A PALÓCFÖLD KÖRÉ TÖMÖRÜLT IRÓK IS FELADATUKNAK TEKINTIK. AZ EMLÉKEZÉS KOSZORÚJÁBA ÉLETÚTJÁNAK RÖVID ISMERTETÉSÉT ADJUK S NÉHÁNY ÜDVÖZLŐ, MÉLTATÓ VERSET MADÁCH KORTÁRSAI ÉS AZ AZÓTA RA EMLÉKEZŐK TOLLÁBÓL.

SZÁSZ KÁROLY:

Madách Imréhez

Oh ember gyász-sorsának siratója,
Tragédiánk bölcs éneklője te!
Mi az, mi szived kétségűl ója,
Van e hited fajod jövőjibe?
Míg azt szünetlen küzdni és bukni látád,
S hogy a multnál silányabb a jelen:
Az eszme nem veté-e fátyolát rád -
Hogy küszködése mind sikertelen?

Ha látod Adámtól a falansztérig
A nyomorult embert balgaságiban:
Hogy e látmány utadról le nem térít,
Mi tenned, élned biztasson, mi van?
Nem Sergiolt mondod-e legbölcsebbnek,
Midőn kéjről csak kéjre tántorog,
S üresen menni egy órát sem enged...?
Szólj, van-e vágyó hölgyed s langborod?

Miltiáddal oly népert ontsd e véred,
Mely gyanuval bánt, s pallossal fogad?
Vagy Keplerrel az ég ürét míg méred,
Eljátszad földi boldogságodat?
Gyulogj eszmékért, tiszta lelkű Tánkréd,
Miket szolgák szennyeznek be ép? -
S bőszen üvölsz, Danton, oly szabadságért,
Mely vértóbul kél, és vértengerbbe lep?

Mert hogy embernek sorsa körbe forgás
Melynek kiútja nincs: te tanítál.
És könyved mégis édes enyhü forrás,
Mely fölött örül biztatóbb hit áll:
De napjával halad végtelenül,
Az ember is, végetlen pályát törve,
Halad, emelkedik s megistenül.

Oh, nincs hiában a nagyok küzdelme,
Bár magok a küzdők elvérzenek.
Nem ég hiában annyi magas elme,
Hiában annyi szív nem ver, remeg.
Mert mint az óra rezgő nyugtalanja
Egy helyben tapos szünes-szüntelen,
De jár a mű, s a nagy időt mutatja,
Mely mindig mult, s mégis mindig jelen.

Ezt ta nulám én könyvedből, barátom;
S azóta szívem nyugodt és szilárd.
A küzdők vérét mosolyogva látom.
Bár küzdjön s essék uj s uj milliárd.
Mert hol kicsiny s nagy egy köz célra munkál:
Ott óriás a munka s a siker.
Vesszünk egyenként - de több mindnyájunknál
Az emberiség: s annak élni kell.

JUHÁSZ GYULA:

Madách

*Ódon kastély mély magánya rejti
Világ elől méla bánatát,
Komor ősök árnyéka belengi,
Innen csak az őszi parkba lát.*

*Kisértetek járnak a szívében,
Őszi éjben a nagy égre néz
S a magányban és a csöndességben
Mint a tömjén, ég a szenvedés.*

*A világa régen összeomlott,
A szerelme följáró halott,
A művészet lombikjába hordott
Minden üdvöt, minden bánatot.*

*Örök formát ölt itt a mulandó,
Muzsika lesz minden fájdalom,
Mély magányban, ami maradandó,
Föltámad a harmadik napon.*

*Elpusztulhat gyönyörű világa.
Űr lehet az őszi hervadás,
Gondolatok örök lombikjában
Örök embert alkotott Madách*